

[Vis nyhedsbrevet i browser](#)

Foto: Sif Meincke

Fagligt nyt

Nyhedsbrevet til dig, der betaler økologisk Innovationsbidrag. Her bliver du opdateret med faglig viden relateret til de indsatser innovationsbidraget går til. I dette nummer kan du læse om:

- Save the date til Forum for Økologisk Rådgivning d. 27. februar 2026
  - Efterafgrøder som klimavirkemiddel - og meget mere
  - ESG som ledelsesværktøj i økologisk landbrug
  - Godt græs til økologiske goldkøer
-

Save the date til mødet i Forum for Økologisk Rådgivning

Sæt allerede nu kryds i kalenderen til efterårets møde i Forum for Økologisk Rådgivning

Fredag d. 27. februar 2026 kl. 9-15

Sted: Agro Food Park 26, 8200 Aarhus N

Det endelige program følger.

Vi håber på at se dig.

På vegne af

Hans Erik Jørgensen

Formand for sektorbestyrelsen i L&F Økologi

40731133

Kirsten Lund Jensen

Sektorchef i L&F Økologi

40218250

Foto: Dennis Weigelt Pedersen

Efterafgrøder som klimavirkemiddel – og meget mere

Efterafgrøder er en hjørnesten i økologisk planteavl. Uden dem ville ukrudtsbekæmpelsen, næringsstofforsyningen, jordstrukturen, udbytterne og økonomien langsomt gå i den forkerte retning. Samtidig spiller de en central rolle i klimaregnskabet i de økologiske planteavlssædskifter.

Efterafgrøder kan udlede lattergas

I år afslutter vi i Innovationscenter for Økologisk Landbrug projektet "Klimaefterafgrøder", , hvor vi gennem forsøg har undersøgt en potentiel, men ofte overset, ulempe ved efterafgrøder: At de ofte store mængder grøn biomasse, der nedmuldes ved ompløjning, i visse tilfælde kan føre til udledning af lattergas fra jorden. Lattergas er en potent drivhusgas, der har en væsentlig negativ klimapåvirkning, selvom det er ganske små mængder kvælstof, der fragår jorden på den måde.

Forsøg fra både innovationscenteret, SEGES Innovation og forskellige universiteter viser, at udledningen af lattergas i forbindelse med jordbearbejdning varierer meget. Nogle år kan en mindre mængde nedpløjet biomasse give en relativt høj udledning, mens der andre år næsten ingen udledning sker – selv efter ompløjning af store mængder biomasse.

Alligevel tegner der sig et generelt billede: Ompløjning af større mængder grøn biomasse under våde forhold kan medføre relativt høje udledninger af lattergas. Men selv her skal der meget til for at opveje de mange positive klimaeffekter, efterafgrøderne giver.

Kulstofopbygning er største klimafordel

Efterafgrødernes største bidrag til klimaet er den langsigtede opbygning af kulstof i jorden sammenlignet med sædskifter uden efterafgrøder. Dernæst kommer den reduktion i kvælstofudvaskning, som efterafgrøderne bevirker. En del af det kvælstof, der ville være udvasket til vandmiljøet om vinteren, var nemlig her blevet omsat til lattergas. Efterafgrøder, især med kvælstoffikserende arter, kan også opbygge kvælstof i sædskiftet og dermed erstatte tilført gødning, hvilket yderligere gavner klimaet.

Flere fordele ved efterafgrøder

Den generelle klimapåvirkning fra efterafgrøder er dermed i stort set alle tilfælde positiv.

Men selv hvis man ser bort fra klimaeffekten, er der mange gode grunde til at gå lige så meget op i sine efterafgrøder som i sine hovedafgrøder. Kraftige efterafgrøder kan fiksere og mobilisere næringsstoffer, mindske ukrudtstrykket, forbedre jordstrukturen og sikre bedre afvanding om foråret.

Når efterafgrøder dyrkes med omhu og indgår konsekvent i sædskiftet, hvor det giver mening, fører det til sundere og renere hovedafgrøder samt højere udbytter – en gevinst både for klimaet og for bundlinjen.

Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for landbrug.

Foto: Henrik Bjerregrav

ESG som ledelsesværktøj i økologisk landbrug

ESG, som står for *Environment*, *Social* og *Governance*. vinder frem som et centralt styringsredskab i moderne landbrug.

For økologiske landmænd er ESG ikke blot et krav fra myndigheder eller banker, men en mulighed for at styrke driften, dokumentere ansvarlighed og stå stærkere i markedet. Det vil stadigvæk være gældende, selv om EU ser ud til at lette ESG-presset med et nyt lovforslag, den såkaldte [Omnibus-regulering](#).

De økologiske bedrifter lever ofte allerede op til mange af de miljømæssige mål, men med en ESG-strategi kan den enkelte bedriftsejer gå skridtet videre og systematisere indsatsen.

Det handler om at sætte tal på klimaaftryk, ressourceforbrug og biodiversitet, og samtidig sætte fokus på sociale forhold som arbejdsmiljø, medarbejdertrivsel og samspil med lokalsamfundet.

Governance handler om gennemsigtighed i beslutningsprocesser, ansvarlig ledelse og klare

procedurer – alt sammen noget, der styrker både tillid og effektivitet.

Et centralt begreb i ESG-arbejdet er dobbeltvæsentlighedsprincippet (*double materiality*), som er grundlæggende i EU's bæredygtighedsrapportering (CSRD). Det betyder, at man som virksomhed både skal forholde sig til:

1. Hvordan virksomheden påvirker miljø og samfund – fx udledning af drivhusgasser, påvirkning af biodiversitet eller arbejdsforhold for ansatte.
2. Hvordan miljømæssige og sociale forhold påvirker virksomheden – fx hvordan klimaforandringer, reguleringer eller sociale forventninger kan udgøre en risiko for bedriftens drift og økonomi.

For den økologiske landmand handler ESG ikke kun om at vise bedriftens indsatser for en mere bæredygtig produktion, men også om at forstå, hvordan bæredygtighed er forbundet med bedriftens robusthed og fremtidssikring.

Gevinster ved ESG for økologiske landmænd

Ved at arbejde struktureret med bedriftens ESG-rapport får den økologiske landmand både mere styr på egne nøgletal, og der opbygges et redskab til at kommunikere bæredygtighed til omverdenen. Det kan øge konkurrencedygtigheden, imødekomme krav fra detailledet og styrke adgangen til finansiering, hvor banker og investorer efterspørger ESG-data som grundlag for vurdering.

Det behøver ikke være kompliceret at komme i gang. Start f.eks. med få målbare indikatorer som bedriftens klimaafttryk, energiforbrug og produktion eller trivsel blandt ansatte. ESG-rapporten kan bruges som et aktivt ledelsesværktøj, hvor den økologiske bedrift både dokumenterer og udvikler sin bæredygtighed – med afsæt i egne værdier og i takt med omverdenens forventninger.

EU-forslag kan lette ESG-arbejdet for landmænd

I EU's Omnibus-regulering er det foreslået, at planlagte [sektorspecifikke ESG-krav](#) for landbruget fjernes. Derudover forslås, at opsamlingen af ESG-oplysninger fra landbrugsvirksomheder til store virksomheders ESG-rapportering sker ved brug af [VSME](#), som er en rapporteringsskabelon for SMV. Samlet bør det kunne lette det administrative arbejde og samtidigt øge fleksibiliteten og åbne mulighed for at bygge videre på de data og systemer, som allerede bruges af bedrifterne.

Foto: Irene Fisker

Godt græs til økologiske goldkøer

Økologiske goldkøer er på græs om sommeren, men hvordan passer græsset på forskellige arealtyper til goldkøer, og kan det være en fordel at dyrke en strukturrig græsblanding til goldkøerne? Det er Innovationscenter for Økologisk Landbrug i gang med at undersøge. .

I projektet "Goldkofodring i græsaserede systemer" tager vi græsprøver fra goldkomarker på fem økologiske malkekvægbedrifter. Når vi klipper græsset, efterligner vi køernes måde at græsse på og undgår eventuelle felter med buskgræs. I tabel 1 ses udvalgte analyseresultater for tre goldkomarker som eksempler, nemlig to ældre kløvergræsmarker i omdrift og en ugødet eng.

Tabel 1: Græsprøver fra to ældre græsmarker og fra en ugødet eng i 2024.

	Græs omdrift 1			Græs omdrift 2			Ugødet eng		
	maj	juni	aug	maj	juni	aug	maj	juni	aug
Energi, MJ/kg TS	6,4	6,1	6,2	6,3	6,5	6,1	6,4	6,3	6,2
Råprotein, g/kg TS	197	117	196	150	157	199	142	126	155
Kalium, g/kg TS	24	15	27	31	26	31	17	14	16
CAB, meqv/kg TS	360	189	397	538	303	368	248	109	79

Energirigt græs

Græsprøverne i eksemplerne ligger på 6,1-6,5 MJ og 117-199 gram råprotein pr. kg tørstof. Dermed vil f.eks. 10-11 kg tørstof kunne dække behovet for energi og protein hos en goldko af stor race, når man kører efter fodringsprincippet med moderat energiniveau til både far off- og close up-køer. Køerne vil også kunne æde mere end det, og derfor går de ofte på marker med begrænset græsudbud.

Når man anvender fasefodringsprincippet, fodres close up-køerne på f.eks. 130-140 % af energinormen med samtidig forsuring. Disse køer suppleres typisk med en foderblanding på

stald, så afgræsningen kun udgør en mindre del af den samlede ration.

Lavest CAB-værdi i ugødet græs

Græs til close up-køer skal helst have en forholdsvis lav CAB-værdi, da det sænker risikoen for mælkefeber ved overgang til ny laktation. CAB-værdien er et udtryk for foderets indhold af kalium og natrium i forhold til svovl og klorid. Det er dog vanskeligt at opnå en lav CAB-værdi i græs fra arealer, som gødes med kvæggylle, da græs har et luksusoptag af kalium. Det ses også i tabel 1, hvor omdriftsmarkerne ligger på 189-538 i CAB-værdi, mens den ugødede eng ligger på 79-248. Den ugødede eng egner sig altså godt til goldkøer, men er ikke altid en mulighed af praktiske årsager.

En særlig goldkogræsblanding

For at opnå et lidt mere fyldende græsfoder, afprøver vi et forslag til en strukturrig græsblanding til goldkøer. Blandingen er uden kløver, da kløverrige blandinger frarådes til goldkøer på grund af bælgeplanterers højere calciumindhold. Vi står dog med det dilemma, at uden kløver er der brug for et vist niveau af gylle, som øger risikoen for høj CAB-værdi. Med lav tilførsel af gylle, bliver udbyttet beskedent. Det vil være en fordel at placere goldkogræsset efter kløvergræs i sædskiftet. Man kan muligvis også forbedre resultatet, hvis man via jordprøver kan identificere arealer med lave kalital og anvende dem til goldkogræs. Man kan desuden overveje at inkludere bælgeplanter, som ikke fylder så meget, f.eks. kællingetand eller mikrokløver.

Projektet er støttet af Mælkeafgiftsfonden.

Nyheder fra lf.dk

[Læs mere her](#)

Landbrug & Fødevarer
Sektor for Økologi

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T: +45 3339 4000

E: sektorokologi@lf.dk

[Privatlivspolitik](#) | [Klik her for at afmelde nyhedsbrevet](#)